

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van decreet houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest behoren
- Definitieve goedkeuring

1. INHOUDELIJK

1.1 Situering

In de beleidsnota Cultuur voor de regeerperiode 2014 – 2019 werd bij de strategische doelstelling ‘Ondernemerschap, alternatieve financieringsvormen en professionalisering in de culturele sector stimuleren’ als één van de operationele doelstellingen het professionaliseren van het opdrachtgeverschap voor kunst in de publieke ruimte opgenomen. De beleidsbrief Cultuur 2016-2017 vermeldt de aanbesteding van een onderzoek naar dertig jaar toepassing van de decreten en dit in functie van een vraag van de Vlaamse regering om de decreten te evalueren. De wijziging van de percentagedecreten werd in de beleidsbrief Cultuur 2017 -2018 ingeschreven.

In het najaar 2016 werd gestart met een extern onderzoek door Idea Consult. Het onderzoek bestond uit een consultatieronde, een vergelijkend internationaal onderzoek en als slot een aantal aanbevelingen.

Uit het onderzoek blijkt dat de doelstelling van de decreten van 1986, zijnde dat cultuur en kunst moeten ingeschreven worden in een brede maatschappelijke context en dit vanuit een sterke gedragen emancipatorische visie, nog steeds actueel is en verder decretaal dient verankerd te worden. Daartegenover stond dat de werking van de huidige decreten een aantal knelpunten vertoont die geredigeerd dienen te worden.

De knelpunten zijn te clusteren rond 5 thema's:

1. Verruimen en afbakenen van het toepassingsgebied en bruggen slaan naar andere beleidsdomeinen en bestuursniveaus.
2. Aanpassen van het financieel kader.
3. Het spectrum van kunstvormen uitbreiden
4. Voorzien van meer flexibiliteit voor de opdrachtgevers.
5. Inzetten op het proces door betere begeleiding zowel bij aanvang maar ook als nazorg.

In het vervolgtraject in 2017 werd er naar oplossingen gezocht samen met betrokken actoren (vertegenwoordigers uit de beleidsdomeinen, opdrachtgevers, artistiek deskundigen en kunstenaars).

Na een participatief traject werd door de minister van culturele aangelegenheden een voorontwerp van decreet voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Er werd gekozen voor één aangepast en gecoördineerd decreet ter vervanging van de twee bestaande decreten van 23 december 1986.

Op 20 juli 2018 verleende de Vlaamse Regering haar eerste principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet en aan de bijhorende memorie van toelichting. (VR 2018 2007 DOC.0744/1TER tot 3TER). De Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) verleende haar advies op 11 september 2018. De Strategische Adviesraad voor het Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SAR WGG) verleende haar advies op 17 september 2018. De adviezen gaven geen aanleiding tot het aanpassen van de door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst van het voorontwerp van decreet en de memorie van toelichting.

Op 5 oktober 2018 verleende de Vlaamse Regering haar tweede principiële goedkeuring aan voornoemd voorontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting. (VR 2018 0510 DOC.1106/1 tot 3). De Vlaamse minister bevoegd voor de culturele aangelegenheden werd gelast het advies van de Raad van State in te winnen met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen.

1.2 Context en inhoud

De voorgestelde actualisering van de decreten wijzigt niets aan de basisdoelstelling om cultuur en kunst in te schrijven in een bredere maatschappelijke context. Het is net de wisselwerking tussen de intrinsieke waarde van kunst en de impact van kunst op zijn omgeving die zorgen voor een verrijking van de openbare ruimte en een emancipatorisch effect bij de burger. Bij elke kunstopdracht die vanuit de decreten wordt gerealiseerd, worden immers actoren betrokken die doorgaans niet in contact komen met hedendaagse kunst zoals die wordt gepresenteerd in een museale context.

De resultaten van het evaluatietraject gelopen van het najaar van 2016 tot het najaar van 2017, raken niet aan de essentie van de decreten van 23 december 1986. Deze decreten waren daarenboven door hun eenvoud makkelijk hanteerbaar en inzetbaar. Ten behoeve van de leesbaarheid wordt echter gekozen voor het vervangen van de huidige decreten en regelt het nieuw ontwerp van decreet de realisatie van kunstopdrachten voor de gebouwen die zowel tot de Vlaamse Gemeenschap als het Vlaams Gewest behoren. Daarom wordt een ontwerp van decreet voorgesteld waarbij de bestaande decreten worden opgeheven.

De knelpunten en onduidelijkheden werden door het evaluatietraject omgezet in vijf te actualiseren bouwstenen. De vijf bouwstenen zijn:

- In de eerste plaats is een **gerichte afbakening van het toepassingsgebied vereist**. Een aantal termen en begrippen in de bestaande decreten werden de voorbije jaren verschillende geïnterpreteerd of dreigen voor de toekomst het decreet uit te hollen en leidden tot een ongelijkmatige toepassing van het decreet. Het betreft duiding bij de draagwijdte van 'verbouwing'; de graad van publieke toegankelijkheid van de gebouwen; aanpassing van de terminologie; de hoogte van de minimumdrempel en een toekomstgerichte herformulering van de scope van publieke opdrachtgevers.
- Als tweede bouwsteen wordt er **gesleuteld aan een actualisering van de percentages en de gedateerde bedragen**.
- Een derde actualisering zet in op het mogelijk maken van een breed **spectrum van kunstvormen uit de professionele hedendaagse** en evoluerende kunstpraktijk.
- De vierde bouwsteen gaat in op de nood bij de opdrachtgevers om **meer flexibiliteit in te bouwen voor de inzet van kunst en middelen in hun patrimonium**.

- Vijfde en laatste bouwsteen behelst een **betere begeleiding van Kunst in Opdracht en de behoefte aan een professioneel werkkader** dat zowel opdrachtgevers, ontwerpers, deskundigen als kunstenaars helderheid biedt in de materie Kunst in Opdracht.

Het remediëren van de knelpunten door het aanpassen van de bovenvermelde bouwstenen beoogt in eerste instantie een gelijkwaardige invulling en uniforme toepassing van het decreet over alle betrokken beleidsdomeinen heen en het stimuleren en bevorderen van de realisatie van kwaliteitsvolle kunstopdrachten in publiek toegankelijke gebouwen. Het aanreiken van een professioneel werkkader voor Kunst in Opdracht bevordert, naast het eenvoudig en bondig karakter van het decreet, de helderheid, de eenduidigheid en de voortzetting en invulling van het regelgevend kader voor Kunst in Opdracht.

1.3 Advies Raad van State

De Raad van State verleende haar advies nr. 64392 op 28 november 2018.

Punt 4.1 van het advies:

De Raad van State merkt op dat de verplichting van de ontworpen regeling in verband met de financiering van kunstopdrachten op basis van een bepaald percentage van de bouwkosten beter tot uiting komt indien de inleidende zin van paragraaf 1, eerste lid in artikel 3 aangepast worden. De Raad van State suggereert om de tekst als volgt aan te passen: 'De rechtspersoon moet een bepaald percentage van de bouwkosten besteden aan de financiering van kunstopdrachten volgens de hiernavolgende schaal'. Deze suggestie wordt gevolgd.

Punt 4.2 van het advies:

De Raad van State suggereert om in artikel 3 §1, derde lid het woord 'voorheen' te vervangen door de woorden 'voor de transformatie of herbestemming'. Deze suggestie wordt overgenomen met de volgende aanpassing: 'voor de oprichting, transformatie of herbestemming'. Met deze aanpassing wordt duidelijker gemaakt dat conform de visie van het decreet ook nieuwe gebouwen op een site waar voorheen geen onderwijs- of sportfunctie aanwezig was onder de verplichting vallen.

Punt 5.1 tot 5.3 van het advies:

De Raad van State merkt op dat artikel 4 ertoe strekt om het toepassingsgebied van de ontworpen financieringsregeling te beperken. Volgens de Raad van State spoort de definitie van 'publiek toegankelijk gebouw' in artikel 2, 3° niet volledig met de verduidelijking in de memorie van toelichting. Daarnaast suggereert de Raad van State om het ontworpen artikel 4 te integreren in een vierde lid dat aan het ontworpen artikel 3, §1 wordt toegevoegd. De Raad van State stelt daartoe de volgende tekst voor: 'Het eerste lid is niet van toepassing wanneer de bouwkosten minder dan 500.000 euro bedragen. Het is eveneens niet van toepassing wanneer het gebouw enkel toegankelijk is voor overheidspersoneel of een louter privaat gebruik kent.' Deze suggestie wordt gevolgd mits een lichte aanpassing: 'Het eerste lid is niet van toepassing wanneer de bouwkosten maximaal 500.000 euro bedragen. Het is eveneens niet van toepassing wanneer het gebouw enkel toegankelijk is voor overheidspersoneel of een louter privaat gebruik kent.'. Door het woord 'minder' te vervangen door 'maximaal' in de door de Raad van State gesuggereerde tekst blijft de bepaling bij de oorspronkelijke afspraak van een vrijstelling toe te kennen tot en met 500.000 euro.

In functie van de voorgestelde aanpassingen wordt ook de tekst van de memorie van toelichting aangepast.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Zie beslissing van de Vlaamse Regering van 20 juli 2018 (VR 2018 2007 DOC.0744/1TER)

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Zie beslissing van de Vlaamse Regering van 20 juli 2018 (VR 2018 2007 DOC.0744/1TER)

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Zie beslissing van de Vlaamse Regering van 20 juli 2018 (VR 2018 2007 DOC.0744/1TER)

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Zie beslissing van de Vlaamse Regering van 20 juli 2018 (VR 2018 2007 DOC.0744/1TER)

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het ontwerp van decreet houdende realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest behoren;
- 2° de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Media en Brussel te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel,

Sven GATZ

Bijlagen:

- het ontwerp van decreet
- de memorie van toelichting
- het advies van de Raad van State